

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Bláho, lekár v Skalici
(Szakoleza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa
lavne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 koruny. Na pol
roka 1 korunu. Jednotlivé čísla
v expedícii a pri zasielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenná a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

—••• Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu. —•••

O dani.

K sústave štátu, k jeho riadeniu a vedeniu sú potrebné ročité milliony. Štát si zaopatruje na rozličné výdavky potrebné peniaze tým, že odaní všetko, čo sa len dá. Odaní pozemky, odaní výroby, zavedie clo a tým odaní cez hranicu idúce či potravné články, či priemyslové výrobky. Okrem toho zavedie monopolia. Také sú ku pr. monopolium tabáku a monopolium soly. Keď je krajina vo veľkých biedach, tak zdvihne cenu soly, alebo tabáku. Boly už i také časy, že sol bola tak drahá, že si ju ľudia ani kupovať nemohli.

Tieto dane zväčša musia zaplatiť chudobní ľudia, roľníci.

Najväčší nepriateľ roľníka je daň a preto najviac si získa roľník v ten, kto sľubuje, že prevedie to, aby roľník neplatil dane. Toto síce nikdy sa nestane, lebo krajina potrebuje mnoho a tie potreby nemá kto zaobstarat; teda ich navali na roľníka.

Prečo je roľník taký nepriateľ dane? Preto, lebo tá sa musí vždy na čas platiť, páni sa na to nepýtajú, či ten roľník má potrebné peniaze, či nie. A pri roľníkovi často sa stáva, že mu tá zem, z ktorej platí, neprinesie ani tolko, čo do nej vložil skrze prácu, že ho nádeja v úrode zelhá a predsa vždy musí platiť.

Sú po krajinách také zákony, že keď je malá úroda, alebo keď niekomu pohromy úrodu zničia, že vtedy má sa i daň uľaviť roľníkovi. Či u nás uľavili už niekomu daň v takýchto pádoch?

Sedliak, zvlášte malý, musí častokrát stať sa delníkom, ísť na tovarychy, musí ísť s koňmi na výdelok, aby doplatil to, čo mu úroda jeho pola nedala, z ktorého musí platiť daň rovnú a okrem toho platí v niektorých obciach 50, aj 100 obecnej prirážky.

Naproti tomu veľkostatkári, ktorí by mali z čoho platiť, neplatia pomerne ani štvrtú časťku tej dane, ktorú roľník platí. V celom Uhorsku platí sa pozemkovej dane 76 mill. korún. Keby veľkostatkári rovnako platili daň s roľníkmi, tak by sa táto zvýšila o 60 mill. kor. Dľa tohto, tedy v Uhorsku zem každoročne pánom grófom donáša o 60 mill. viac, jako sedliakom. Je to tiež jedno privilegium, ktoré si zadržali zo starých práv šľachtických. A predsa veľkostatkári majú tú najlepšiu zem.

Francúzska vláda podala návrh na zavedenie dane z príjmov. Tam by tedy India chudobní, ktorí majú málo príjmov, nemuseli sa báť, že im ich soberú na daň,

nebudú sa musieť báť, že im odpredajú duchu, kravu, lebo keď málo príjmú, málo budú od nich žiadať a kto má mnoho príjmu, môže mať väčšie výdavky.

Toto by značilo veľký pokrok, lebo by byly celkom zrušené staroveké nadpráva šľachtické. Bude to myslím i otázkou budúcnosti.

Amerika proti vystahovalcom.

Dňa 1. júla stal sa platným vo Spojených Štátoch Amerických nový prístahovalecký zákon. Už od rokov osemdesiatych robia amerikančania prísnejšie a prísnejšie zákony oproti prístahovalcom.

Predošlé zákony všetky mali význam hospodársky a socialny. Dobře zorganizované americké delníctvo videlo v každom prístahovalcovi len stlačovateľa mzdy. Toto ale nebolo ešte tak nebezpečné, lebo veľký americký priemysel vždy stačil upotrebiť prístahované sily.

Terajší zákon má príheut politickú. Je namerený zvlášte oproti nežitečným živlom z Azie do Ameriky sa valiacim.

Tento zákon zvýšil daň z hlavy zo 2 na 4 dollary. Musí ich zaplatiť každý, kto chce stúpnuť na americkú pôdu. Z výnosu tejto dane bude sa nahradzovať náklad spojený so správou a riadením vystahovalectva. Okrem toho počítajú ešte na 2 mill. dollarov prebytku, z ktorých zariada dve nové prístahovalecké stanice: v Novém Orleáne a v Galvestone. Do Ameriky nebudú sa púšťať: duševne chorí ľudia, blbeci, mrzáci, vôbec osoby, o ktorých možno predpokladať, žeby padly verejnosti na obtiaž, osoby, prenasledované volajkou odporou, lebo nákazlivou nemocou, jako ani prostitútky, mnohoženci, zločinci a ľudia, ktorí by mohli byť štátu nebezpeční. Nebude prepustený ani taký prístahovalec, ktorý si nezaplatil cestu zo svojich prostriedkov; týmto chce zakročiť, aby cudzá vláda, spoločnosť, lebo mesto nevyslalo tam špionov atď. Deti do 16 rokov ak nebudú v sprievode s rodičmi, v sprievode otea, alebo matky, budú prepustené len s povolením sekretára obchodu a práce a podľa inštrukcie, ktorú on vydá.

Cudzozemcom, ktorí chcú prísť na základe pasu cudzích štátov, môže prezident zakázať pristanie, ak sa presvedčí o tom, že jejich pristanie odporuje zájmom amerického delníctva.

Tento predpis namerený je proti Číňanom a Japoncom. Zvlášte Japonci sú Amerike nepohodlní tak v ohľade hospodárskom, jako i politickom. Po stránke hospodárskej stlačujú následkom svojej nízkej životnej miery výdelky domáceho delníctva, a po stránke politickej mohli by byť Japonci nebezpeční v páde by vypukla válka o nadvládu na Tichom oceáne, lebo by proti svojmu národu nebojovali, ale naopak by mohli

doma v samých Spojených Štátoch povstať proti amerikančanom.

Medzi Japonkom a Spojeným štátmi sa spor ustavične ostrí. Oba štáty chystajú sa na prípad strhnutia sa války.

Vláda Spojených Štátov sa rozhodla, že preloží eskadru pozostávajúcu z 9 válečných lodí z Atlantického oceánu na Tichý oceán, lebo z Japonka prichodia zprávy, že toto sa ustavične zbrojí.

Bár majú Spojené štáty o polovicu viac loďstva a je tedy raz tak silné zvlášte v delovom materiály má ohromnou silu, predsa sa nechee dať od Japoncov prekvapiť.

Preto tá opatrnosť amerikančanov, preto ten nový vystahovalecký zákon, aby neboly pripustené do štátu nepriateľské živly, pochádzajúce tak z Japonka jako z Číny.

Amerikančania i pred tým neradi videli veľký príliv Aziatských ľudí a robili im prekážky v prístahovaní a táto okolnosť je tiež jednou príčinou túhy Japoncov po nadvláde na Tichom oceáne, jednou príčinou panujúceho sporu medzi dvoma významnými štátami.

Móda.

(Dokončenie.)

Móda ale má ešte aj iné hriechy na rováši; a to je: ženský úbor z milosrdenstva. Ženy sa síce na tom urážajú, keď muži kritisujú ich úbor. O kritizovaní ani reči! Mužovia sú radi, keď s módamy majú pokoj. A veď každý muž rád vidí, keď jeho drahá polovička troška na vkus drží.

Ale nemiestne ozdobovanie úboru, ani ženy by nemaly trpeť. Následujúce číslie nech hovoria:

Štatistika vykazuje, že v Londýne jeden dodavateľ ženských ozdôb, behom jedného z minulých rokov, dodal do obchodu: 400.000 kolibrikov, 6 000 rajskeých kohútov, 360.000 iných východo-indieckých vtákov.

Druhý obchodník ale dodal: 700.000 vypchatých vtákov. Teda behom 10 rokov viacej ako 14 a pol miliona vtáčkov, ktoré móda pohltila, a ženský úbor na svedomí má.

Jeden japonský časopis píše takto o ženách europejských: »Keď sa s našimi vtákami ozdobujú, nielen že veľkú nepravosť páchajú oproti nášmu roľníctvu a zahradníctvu, ale je to aj potupa celej ich civilizácie.«

Dozaista je také žaloba oprávnená. Kolké škody zapríčiní také mordovanie užitočných zvierat, bez dajakého ruzumného cieľu! Goethe ale hovorí: »Chcešli sa dozvedeť, čo je slušné, opýtaj sa len ušľachtilej panej.« No, ušľachtilé jednanie je to, keď naše ženy nielen pre seba odmietnu takéto ozdoby, lež aj pani módistky upozornia na toto bezprávie a — ukrutnosť módy.

A tak vidno, že ženy si môžu na tomto poli najväčších zásluh nadobudnúť, s týmto spojenom: na vývine človečenstva a jeho blahobytu.

Keď sa tak človek venkovský vo veľkom meste prechodí a pozera okná veľkých obchodov, musí mu napadnúť to veľké množstvo rozličného druhu peria na dámskych širákoch a iných ozdobách. Pani móda vyžaduje smrť millionov operencov pre ozdobu ženského pohlavia, akoby ozaj tá žena bez peria peknou nebola, alebo skrz perie teprv krásu dostala. Kvetiny by to ani neurobili, čo?

Ó, bohaprázdna módo! Ó, neľudské ženské pokolenie, že to trpíš! Ó, sprostí ľudia! prečo to dovoľš?

Čo môžeme proti tomu konať? — Veru málo, ale — dosť! Ba že dosť! — Zákony sú proti tomu slabé, trest skoro nijaký; ženy od módy neupustia, radšej ovocia nebudú požívať. Tu si môžu len hospodári a zahradníci sami pomôcť.

O kom sa presvedčíte, že je dodavateľom vtákov, tým opovrhnete; vyobceňte ho zo spoločnosti; nič od neho nekupujte, nič mu nepredávajte. Keď je cudzí, netrpte ho vo vašej obci; keď je domáci, (gazda to veru nebude) neprenajmite mu byt; netrpte ho v dome. Takého človeka by sa mal každý štiť, ako malomocného. Tak zachráňte svoj kraj pred záhubou ovcinárstva; tak obmedzte panstvo módy.

A vy, panáčkovia, keď sa vám panička príde pochváliť s novým klobúkom, a uvidíte na ňom len jedno vtáčie pierko (výnimka len slepačie alebo husacie, no treba i z dravého vtáka,) odoprite naň peniaze, a keď ste ich už predbežne dali, celkom jednoducho hovorte, že kedykoľvek ona si ten klobúk postaví, vy nikdy s ňou nepôjdete ani na návštevu, ani na prechádzku, ani do kostola. Uvidíte, že to tiež pomôže.

Vtáčik patrí do prírody a nie na handru za ozdobu.

Je to boľastné, keď sa ešte vždy musíme pýtať: Kedy že bude etnosť našich otcov a ich poctivosť módou? — A zase je to, ten veľký, zkázonosný pých; ošklivosť pred vážnym zamestnaním; náchylnosť k rozličným potuplivým činom, medzi skutky módy počítavať.

O, módo, tyrane sveta!

Dopisy.

— **Senica.** Nevie, čo to bola za Rózka, čo poslala telefon do „Pokroku“? Musí mať iste veľkú protekciu u pánov, keď ju pripustili ku telefonu, lebo ten majú len páni v moci. Viem, že mňa by neprípustili telenovať a preto im chcem niečo o našich pomeroch radšej napísať. Ačpráve by to bolo povinnosťou takého povolanejšieho napísať, čas od času nejaký dopis do niektorého nášho časopisu, ale keď sa nemôžem v žiadnom časopise takmer za roky dočítať niečo o Senici, chytám tedy ja pero do mojej zasmolenej ruky. — Nie je pravda, že mi tu čítame len „Krajana“ a „Obzor“ ale čítame tu a to dosť vo veľkom počte aj „Týždenník“ a po okolitých dedinách aj „Ludové Noviny“ a iné dobré časopisy, to je pravda, že sa tu číta mnoho „Krajana“ a „Obzoru“ nuž ale prečo? preto že naši protivníci pracujú silou mocou, kdežto my soľme. — „Krajana“ ku pr. nanútili každému hostinskému takmer úradne, že vraj je to nariadené: tak hovoril istý úradník, keď agitoval za „Krajana“ a zároveň vyberal predplatok. — A jako my agitujeme za naše časopisy? — nijako. Ešte sa nájde taký, že vraj *náš* pán, ktorí je členom spolku, čo vydáva „Krajana“ — ačpráve jeho, blahej pamäti otec, nie tak dávno zomretý, len neunavnu slovenskou spisbou nadobudnul svoj majetok. — A teraz jeho syn omýlom posla maďarské účty slov. učiteľom, z omýlu pozdravuje svoje osobníctvo v závode maďarsky, taktiež z omýlu píše sáhodlhé maďarské dopisy českému zamestnancovi v svojom závode, z omýlu nevie napísať poriadne slovenský riadok, a mnoho iných podobných kotrmelcov robí tiež z omýlu. A takýchto ľudí slov. obecnosť musí podporovať. — Nuž keď vidíme na takýchto pánoch takéto príklady, čo máme my robiť opustení ľudia, ktorých si nikto nepovšimne a radou neosvieti. Čo odišiel p. Tatliak do Ameriky neprišlo k nám jedného čísla „Pokroku“ až ho sem teraz ten telefon priniesol. A preto chytím sa ja do toho a budem častejšie dopisovať do „Pokroku“ a myslím, že sa tu zase nájde pekný počet predplatiteľov. Len keď by sme tu neboli taký

bojazliví ľudia, čo sa kryjem? pre strach židovský. Nateraz myslím, že bude dosť, aby zostalo i na budúce niečo. *Slovenský švec.*

Predplácajte „Pokrok“ 2 kor. na rok!

Noviny z celého sveta.

— **Vo Francúzsku** slávil dňa 17. júla pamiatku dobytia Bastilly. Roku 1789 francúzski občania povstali proti kráľovi a započali mnohovýznamnú francúzsku revolúciu tým, že dobili Bastillu a vyslobodili všetkých väzňov. Na slávnosti súčasťníci sa nielen francúzski prední páni, ale i politikovia z Anglicka, Ameriky atď.

— **Generáli rusko-japonskej války v obžalobe.** Dňa 15. júla bola obžaloba na Šteselj, Tocka, Reussa a Smirnova vyhlásená. Šteselj je obžalovaný, že neposlúchnul vrchného veliteľa madžárskej armády, že dával svojmu vojsku opačné rozkazy, že sa nepostaral o potraviny pre vojsko atď., pre ktoré zločiny stanoví vojenský trestný zákonník trest smrti. Ostatní generáli sú obžalovaní jako spoločne Šteseljovi.

— **V Nových Hebridách** udaly se krvavé nepokoje. Došlo ku srážke medzi domorodci a medzi výpravou, ktorá chcela pomstieť tam zavraždených Europeanov. Z domorodcov mali mnohí i pušky a strielali na európske vojsko.

— **Mor v Indii.** V Anglickej snemovni oznámil štátny tajomník, pre Indiu Morley, že za prvých šesť mesiacov toho roku zomrelo v Pendžabu 622.953 osôb, v celej Indii 1060.067 osôb na mor.

— **Anglické ženy** si utvorily pod heslom »dôstojnosť, sympatia a pravda« ženský parlament celkom dľa vzoru anglického parlamentu. Menuje sa ženský kongress. Volia doňho tak ablegátky, jako do ríšskeho, dľa volebných okresov. Kongress bude pojednávať o ženských zaležitostiach a svoje usnesenie podá anglickému parlamentu.

BESEDNICA.

Pokánie.

Po dvojdnovom, studenom, hustom daždi príjemný večer zaliahal na vidiek. Mesiac už skoro z večera na odpočinok sa poberajúci ešte raz vystrelí svoj rožek z pod ťažkých mračien a zase sa schová za jeden z obzoru vyčnievajúcich balvan mračien, jakoby i on súhlasil s tými, čo chodia skoro spať. Dnes to i on urobí.

Tma sa všade rozlieha a všetko zastre svojim čiernym plášťom, len tie bláde puntíky na nebi tu i tu sa ukazujúce nemôže zastreť; to ale ju v svojej práci nevadí.

Ticho panuje po meste, len na vrchnom konci počuť klopanie na dvere, otvorenie sa dver, pár slov a zase ticho. Z se klepanie a dobývanie sa, otvorenie dver, pár slov a zase ticho; v bahne sa brodiace kroky sú tak slabé, že nočné ticho veľmi neprerušujú.

Ide tam jedna obstará ženská, hľadá si nocľah. Ťažko jej to ide. Otvorá jej všade na dlhe dobývanie, ale všade zneje odpoveď: nemáme miesta. Darmo prosí, že aspoň do teplej maštale aby ju pustili, na jej prosby zatvorá sa dvere a ozve sa stenajúci hlas zámka.

Unavená sadne si na kameň pri ceste a tiehútko plače. Rozjima o svojom osude, predstaví si svoj život a len včul vidí, jak chybný život viedla, keď slúžila len svojim telesným

žiadosťiam, že nepochopila význam svojho života. Za mladú viedla život bezstarostný, neučila sa k práci, ale nepoctivým remeslom vyhľadávala si chlieb. V zábave z mužskými, ani nezbadala, že veku jej pribýva, až keď videla, že sa už tak mužským nelúbila a remeslo jej tak nešlo, cítila zblúdiť svoju, stislo jej srdce žiaľom a tuhou po inom živote, ale takéto myšlienky odohnala zapálie si cigarettu a svoje čyty udusila vo víne a ďalej žila bezstarostne. Lebo keby aj chcela na druhú cestu stúpnuť, nevedela pracovať; musela ostať. A včul kam prišla? Z mesta, kde bývala, musela už odísť, nič si nevyrobila, do práce ju žiaden nevezal, až ju polícia von vyhnala. Včul je na ceste do rodnej svojej dedinky, Boh vie, kedy sa tam dostane, čo ju tam očakáva, či na ceste nezhyne. Teprv včul poznala všetky svoje bludy, ktoré ju priviedly do tohoto postavenia.

Z týchto trapných myšlienok prebudila sa len na hlas pred ňou sa postavieho muža. Bol to drotár, ktorý hľadajúci prácu zatáral sa do tohoto mesta.

— Neviete, tetinko, kde bych mohol dostať nocľah? — pytal sa jej.

Ona sa trpkó zasmiala, pofutovala ho, ale predsa jej to tak dobre padlo vedieť, že není sama, ktorá nemá nocľahu.

— Keď nemáte kde nocovať, nocujte so mnou, tu na kameniu. Ja som prešla už pol mesta a žiaden nemá miesto — odpovedela trpkó ženská.

— No tak zlé to není; už som i ja mno-

hokrát nocoval pod holým nebom, ale v takomto čase to neurobím. Poďme ďalej, niekde nám ho predsa len dajú.

Žena chytro stala zaradovala sa, že ju aspoň tento neznámy muž volá bár na neistý nocľah, že má predsa niekdo citu i k takej ženskej, ako je ona.

Išli spolu, kloпали na okna a na dvere, ale včul sa ozivalo len temené »kdo je?« a keď zbadali dve neznáme osoby, ani sa ich nepýtali, čo chcu. Žena už reptala proti nim a púšťala sa do plaču, cítiac, že si toto opovrzenie zaslúži, muž ju ale tešil.

— Neplačte, Boh neopustí opustenú. Jeho péče nad nami sú i v noci, oddajte sa do jeho vôle. Tu sa pustila do hlasitého plaču.

— Šťastlivý človek ste vy, keď sa máte čím uspokojiť, keď sa môžete na Boha uspolahnúť. On sa o vás postará. Ale ja som ho neznavla od mojej maličkosti, on na mňa už zabudol. — A tu počala vyprávať svoj život jako sa vybrala ešte jako dievča do sveta, nechcejúce doma pri rodičoch pracovať.

— Matka ma nechcela pustiť do sveta a so slzami hľadela za mnou, keď som odchádzala, vedela čo ma v svete očakáva. O bár by som poslechla jej prosbu, abyech nechodila do služby, že som ešte mladá. — Potom rozpovedala, jak upadla medzi necnostné ženy, jak prišla do terajšieho položenia. Zaplakala ešte raz a cítila uľavenie na srdci aspoň tým, že mohla svoj osud voľskému rozpovedať.

— **Celá rodina otrávená.** V Plzni jeden robotník menom Ján Loukota so svojou ženou a dvoma chlapcami sa otrávil. Večier jedli čierne jahody, medzi ktorými bolo aj jedovaté — k jahodám podobné — ovocie. Na druhý deň ráno, pokiaľ nevychádzali z domu, ľudia vyvalili dvere, a zraku jejích naskytnul sa hrozivý pohľad. Otec a mladší syn ležali mŕtvi na zemi, matka a starší syn celkom bez vedomia sa nachádzali. Zaviezli ich do nemocnice.

— **Divoká sviňa zničila automobil.** V Mníchove vo forstenriedskom parku jedna divoká sviňa vrazila do automobilu, ktorý následkom toho sa prevrtnul a chytiac sa v ňom benzín celkom shorel.

— **Šialený učiteľ.** V Brne jeden mladý učiteľ skočil z druhého poschodia školskej budovy a zostal s polámanými nohami ležať. Keď sa ho pýtali, prečo to urobil, povedal, že chce urobiť zázrak so svojim činom, čo sa mu aj podarilo, pokiaľ nezomrel. Lekári vidiac, že je šialený, nechali ho odviezť do nemocnice.

— **Žralok.** Jedna učiteľka kúpala sa pri pobreží San Giorgio na ostrove Hváre. Diváci spozorovali veľkého žraloka blížiac sa ku kúpajúcej, upozornili ju, a ona aj pospiechala k brehu, ale žralok ju chytnul za nohu a vtiahol do mora.

— **Veľké živelné pohromy.** Terajší dlhotrvajúci dažď vykonal dielo zrkázy, ktorej následky sú ukrutné. Najviac v Čechách a za Moravou porobila voda mnoho škody. Mnohé rieky a potoky sa rozvodnily, mosty na mnohých miestach sú potrhane, mnoho budov poškodených; hradske, cesty a železničné násypy na mnohých miestach tak sú rozorvané, že premávka sa stala nemožnou. Pri povodniach i niekoľko ľudí prišlo o život.

Doporučujeme našim rodinám KOLÍNSKOU CÍKORKU.

On ju potešoval, upomínal ju na lásku Božiu, na vykúpenie Kristovo. Už počala veriť, že jej Boh odpustí, už sa oddávala do jeho vôle, keď počula spievajúce ženy pri klavíri idúce pri jednom veľkom dome. Toto ju vyrušilo, spomenula si svoj život, že i ona takto spievala kedysi a cítila sa dobre pri tom, včel ale je opustená, nešťastná.

Práve išli okolo kostola, drotár sa zastavil, išiel ku krížu poľúbil ho, klaknul si pred ním a modlil sa. Žena, zastala zahľadela sa naňho, zamyslela sa, až zrazu priskočila ku krížu, objala ho a bozkala s plačom sa k ňomu modliac: »O Spasiteľa! Ty počuješ i tú najbiednejšiu hriechnicu!«

Utišiac sa mimovoľne jej prišla jedna pieseň ešte z detinstva na myseľ, nemohla odolať, aby ju nezaspievala. Spievala čistým hlasom a prevyšovala zvuky klavíra, muž len kedy-tedy zahučal do piesne.

Dokončiac pieseň vstala a

— Poďme ďalej hľadať nocľah, Boh nás neopustí — povedala a pobrali sa ďalej tmavou nocou.

V tom zazvonil zvon na veži, ľudom odpočinok prajúci. Zvuky klavíru besnejšie zazvnely, po chvíľke ale už nič nebolo čuť po ulici, len ustáť hlas hlásnika: »Chváľ každý duch Hospodina!«

KUPUJTE V POTRAVNOM SPOLKU!

Drobné zprávy.

— **Slovenské slávnosti v Luhačovicích.** V sobotu 20. júla o 8. hod. večer je v Luhačovicích »slovenské divadlo.« Zahrajú slovenskí ochotníci jednoaktovku: »Honorár,« od Sochaňa.

V nedeľu 21. júla, slávnostné otvorenie výstavy obrazov.

Odpoludnia: o 4. hod. »Slovenský jarmok« a promenádny koncert lúz. kapely. Večer o 8. hod. koncert v čítarni.

Spoluúčinkovanie prisľúbili: sl. Marienka Ivanková, virtuoska na cimbál, slečny Kraftové z Nového Mesta, sl. Jožka Mikésková, p. pravotár Št. Fajnor, dr. Ján Izák a ženský ľudový sbor zo Skalice.

Príndú hudci: z Veľkej (Kvartetto Hudeček), Vlčnovská banda, Janko Švec zo Sv. Jánov (známy z hodoňskej výstavy) so slov. muzikou, spolu mládež v kr. joch: z Brezovej, z Myjavu, z Holiča a zo Sv. Jánov.

V piatok, dňa 19. júla zahájená bola »vernissage«-ou výstava obrazov »Guppy Uh.-Slovenských maliarov« v Luhačovicích.

Účasť pri »vernissage« bola veľká, zastúpené boli úrady, správa lázni, p. zemský hajtmán, hrábe Serényi, česká inteligencia. Slováci prišli hromadne. Pozornosť budily slovenské dámy.

Širšiemu obecnstvu prístupná bude výstavka v nedeľu dňa 21. júla. Výstavy sčastení sú: Augusta, Malý a Pacovský.

— **Uhorská úroda žita a raži r. 1907** odhaduje sa na 31 miliónov me. žita a 9.93 mill. me. raži. Je teda najmenšia z úrod od r. 1901.

— **Na údolí Moravy** zase vidno hladinu morskú. Dlhšie pršky nikdy nie sú bez toho, žeby nám voda nezaplavila trávu na lúkach, ba i sadiť a obyle.

— **Vývoz a dovoz zlata.** Z Ameriky bolo vyvezených minulý týždeň 1,760.000 dolarov vo vo zlato do Francúzska a 16.000 dollarov do iných štátov. V striebre bolo vyvezených 1,133.000 doll. Do Ameriky dovezli len 452.000 doll. v zlato a 48.000 v striebre.

— **Grófske dane.** Gróf Ján Zichy má v Bács-Topolya 8000 jutár zeme. Všetkej ornej pôdy dovedna je tam 18.000 jutár. Gr. Zichy platí dane pozemnej 32.000 K. t. j. za jutro 4 K. Sedliaci ale platia za zbyvajúcich 10.000, notabene kvalitatívne menej cenných, 100.000 K. pozemnej dane t. j. za jutro 10 K. — Gróf Csekonyies má v Banáte 50.000 jutár zeme, za ktorú platí dovedna 140.000 K. pozemnej dane t. j. za jutro 2.80 K. Sedliaci ale platia za ten istý počet jutár i kvalitatívne ni menej cenný 500.000 K. t. j. za jutro 10 K. — Gróf Wenekheim je v Kigyósi majiteľom 90.000 jutár ornej pôdy v jednom kuse a platí 260.000 K. pozemnej dane t. j. za jutro 2.88 K. — Gróf Palavicini, má v Algyó 66.000 jutár a platí len 112.000 K. pozemnej dane t. j. za jutro asi 1.69 K. — Knieža Eszterházy má majetok 442.000 jutrový a platí 640.000 K. pozemnej dane t. j. za jutro 1.44 K.

— **Zaopatrovanie vody robí obtiaže** mnohým našim spolkom i jednotlivcom a zvlášte posledný čas, keď hygienické, čili zdravotné predpisy o dostatku dobrej, zdravej, pitnej vody nachádzajú porozumenie vo všetkých vrstvách obyvateľstva; javí sa potrebným zriadienie riadnych, moderným požiadavkom zodpovedajúcich vodovodov, alebo zaopatrovanie praktických studničiek čerpadlami, ktorými možno bez namáhania dodávať ľubovoľné množstvo vody na potrebné miesta, oproti zastaralému, obtiažnému a dlhého času vyžadujúcemu dopravovaniu v nádobach

Prakticky zariadeným vodovodom, lebo čer-

padlom môžeme dodávať vodu kamkoľvek, z miest a studní rôzne hlbokých, rozličných vzdialeností na ľubovoľné návršie a vyviezť ju až na potrebné miesta.

Pravda, že pri zariaďovaní vodovodu lebo čerpadla nútno si v prvom rade vyhľadať riadnu odbornú firmu, ktorá môže prevziať úplnú záruku za správne prevedenie. Doporučujeme tedy naším pp. čitateľom chváľne známou firmu: »Ján Vítěz, továrna na vodovody a čerpadla, v Přerově na Moravě, ktorá už dlhý rad rokov sa zaoberá výlučne stavbou vodovodov a čerpadlami a známa je všeobecne pre svoju zručnosť v oboru hydrotechnickom a pre svoju soľnosť v obsluhu pp. zákazníkov. Upozorňujeme na prospekt tejto firmy priložený k celému nákladu dnešného čísla »Pokroku« a doporučujeme ho najspažnejšie.

Pozvanie

na V. riadne valné zhromaždenie »Gazdovsko Potravného spolku v Unine,« ktoré sa bude vydržiavať dňa 28-ho júla 1907, popoludni o 3 hod. v miestnosti spolkovéj.

Predmety:

1. Zpráva riaditeľstva.
 2. Zpráva dozorného výboru.
 3. Predloženie záverečných účtov a súvahy.
 4. Udelenie oslobodenia riaditeľstvu a dozornému výboru.
 5. Rozdelenie čistého zisku.
 6. Volba predsedu.
 7. Volba dozorného výboru.
 8. Volné návrhy, ktoré sa musia 24 hodinami vopred predsedovi oznámiť.
- Záverečné účty sú cez 8 dní v miestnosti spolkovéj k verejnému nahliadnutiu vystavené.
- V Unine, dňa 14. júla 1907.

Riaditeľstvo.

Hospodárstvo.

Prečo máme používať hospodárske stroje.

Pokiaľ zemedelstvo bolo málo vyvinuté, obrábanie pôdy a pestovanie rastlín bolo jednoduché. K obrábaniu pôdy užívali naši predkovia hák z dreva urobený, z ktorým jako-tak potrhali a rozryli povrch pôdy. O kyprení a melčenií pôdy v našom smysle nemohlo byť ani reči. Obyle sožali srpami, sviezlo sa k mlatu na nejaké pekné miesto, rozprestrela sa a voly lebo kosa po ňom poháňajúce mlátili; bolo viac nevymlátené jako ano. Namlátené zbožie potom veľkými (širokými lopatami) na humne hádzúce ho proti vetru viali a tak sa zrno oddelilo od plev.

Keď si toto rozpomenieme, pomyslí si bárs kto: predsa sme my iní chlapci, tí neboli ešte tak chytrí, jako my. Na všetko máme dnes stroje: oreme pluhom, ktorým bez veľkej ťarhy obrábame pôdu, melčíme ju bránami a stláčame válom. Siatbu vykoná nám stroj, ktorý pracuje presne a rýchlo. Nad žatvou si tiež nelámeme veľmi hlavu, keď i nemáme žiadneho stroja, naše kosa sú predsa rýchlejšie k žatve jako starodávne srpy. A mlátenie? Čo môže byť jednoduchejšie? Hádzeme do stroja snopy a už nám padá odtiaľ hotové zrno. Sú stroje ktoré hneď i prečistia, sú ale i po ktorých sa musí ešte čistiť. Tedy ho dáme zase len na stroj, na čistiaci mlynok, ten to prečúka a ak tam zostane ešte plev, tak ho vyčistíme na trieri.

Je pravda, že zemedelstvo v posledných storočiach urobilo veľký pokrok a porovnávať ho ani nemôžeme so zemedelstvom starovekým, bolo to ale potrebné preto, lebo sa človečenstvo tiež rozmnožilo a dľa starého zemedelstva by sa nemohlo vyživiť. Tento pokrok urobilo zvlášte hospodárske strojnietvo, upotrebovanie hospodárskych strojov. Je ale to smutná pravda, že

stroje niesu tak rozšírené, jako by mali byť, jako by si to zaslúžili. Ľudia nevládnu pole obrobit starými prostriedkami, lebo sa menšia pracovná sila, a preto ho nechávajú neobrobené, na ktorom sa urobiť nič nemôže. A stroje majú predsa tie výhody pre roľníka že:

1. Nahradia prácu ručnú; je to tak významné zvlášte v týchto časoch, keď roľníkeho delnietva není k dostaniu. Na niektoré práce ľudská sila ani netlačí a preto to urobí stroj.

2. Stroj pracuje lačno, tak že výdavky sú vždy menšie pri stroji jako pri ručnej práci.

3. Pomocou stroja vykoná sa práca omnoho skorej a presnejšie jako rukou, tak že prácu vždy na pravý čas máme vykonanú a nemusíme sa báť, že sa nám úroda skazí.

4. Vieme, koľko surovín budeme potrebovať pri stroji a preto si môžeme predom urobiť výpočty.

5. Môžeme viesť kontrolu delnietva, lebo si môžeme snadno vypočítať denný výkon stroja. Dozor je veľmi snadný.

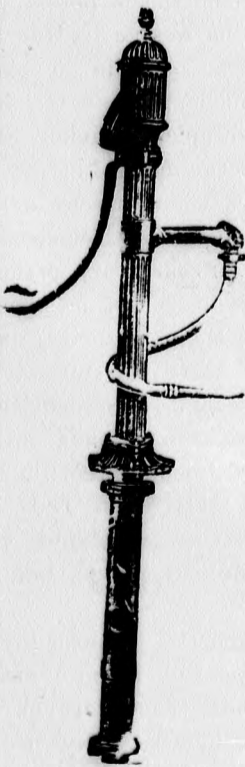
A okrem týchto ešte mnoho výhod poskytuje stroj roľníkovi, je tedy potrebné, aby si roľníci múdre zariaďovali svoje hospodárstva, a to dosiahnu tým, keď si dobré stroje zaopatria.

Mnohí povie: dobre, uznávam výhody strojov, ale z čoho si ich zaopatrim? I tomuto sa dá odpovedať. Ak má jeden 50 kor., druhý tiež 50, tretí 30, štvrtý 80 kor., to je dohromady 210 kor. A za tento obnos sa dá kúpiť dobrý stroj, ktorý potom spoločne, dľa vloženého na kapitálu užívajú. Naša doba je doba strojov, teda nech i hospodári vyúžitkujú její výhody, aby sa povzneslo zemedelstvo a ulepšil stav roľníkov, lebo včel pri tej najnamáhavejšej práci sa sotvy vyživá.

Oznam. Upozorňujem et. p. hospodárov, že aj tohoto roku budem s benzínovým motorom pod istými podmienkami mlátiť. Raďte sa čo najskorej prihlásiť. **Ján Novomestský** mechanik a strojár v Holiči.

Obuvnícky pomocník, zbehlý v robení mužskej i ženskej obuvi, prijme sa do stálej práce; tak tiež prijme sa i jeden učeň na obuvníctvo. Podmienky dľa dohovoru. **Štefan Novák** v Skalici (Szakoleza).

VODOVODY

pre mestá, obce, verejné ústavy, villy, statky, priemysel, zárody, kúpele, zahrady, domy súkromné atď.

Ján Vítěz
v Přerove Morava.

PUMPY

najlepšie všetkých sústav a výkonov, pevne trvanlivé. Pre pohon ručný, transmissijný, parný, vodné striekačky tiež zahradné a na hnojnicu dodáva so zárukou.

Ceny mierne.
Cenníky zadarmo.

František Ružica

Bzenec (Morava.)

Veľký závod kamenický a sochársky pozlacovačský.

Robte pamiatku zomrelým.

Križe cintorné a poľné, sochy kamenné a mramorové, rôzneho druhu mramoru a žuly. Svetelný (lampáše), zábradli ku hrobom. Tiež všetky kostolné potreby, to jest: kazateľnice, krstiteľnice, a rôzne rezbárske a pozlacovačské reparácie sa prijímajú za najľavnejšiu cenu.

Prosím et. pánov čitateľov nášho obľúbeného časopisu „Pokrok“, kto by si dal pamiatku svojim zomrelým, tomu vykoná najľavnejšie a najrychlejšie objednávky

P. Škarohlid Ferenc kostolník v Holiči.
Za ktoré objednávky zodpovednosť beriem na seba

Frant Ružica.

Prijmem dvoch učňov z poriadnej rodiny na pekarské remeslo **Videman Alois** vo Viedni. Prihlásiť sa možno u p. **Richarda Zlatoša** v Skalici.

Sklad kamien Samotových i obyčajných, kachiel na sporáky, komínové rúry atď. **Firmy Bratři Anderlove Uh. Brod** zástupca pre Skalicu a okolie **Karol Krušina**. Zbožie so zárukou! Ceny mierne!

D. Sensel.

Strojová výroba pletených punčoch v Holiči. (Ny. m.)

Shotovuje punčochy pre panie, dievky a pre pánov z bavlny a hodvábného pletiva a síce len v prvej jakosti. Prijíma aj nadpletanie každého druhu punčoch za najľavnejšie — ceny. — Rýchle zasielanie. — Dokonalá výroba.

UPOZORNENIE! Kto by potreboval stavbu vežného vápo, nech príde do Skalického gazdovsko-potravného spolku.

Sviece kostolné

všetkých druhov

voskové a polovoskové sviečky

stolné stearinové a parafínové, hladké a krútené, biele lebo barevné, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé (toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva najľavnejšie

Prvá Královohradecká cis. a král. dvornia tovareň na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Plnáček,
Hradec Králové, Král. České.

Založeno roku 1816.

12—52

SUKNE

polovlnené . . . po 65—70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 93 kr. a výše.
kanafasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2—3 zl. a výše.

a jiné tkalcov. výrobky dokirkou zasílá tkalcovna.

ADOLFA JELINKA v Jimramově,
(MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!

Prokop Skorkovský a syn

zasílatelský dům

ČISTÁ OVČÍ VLNA

OCHRANNA ZNÁMKA

suken

a modních látek pro — pány i dámy —

v Humpolci

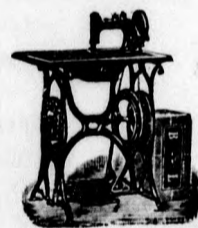
Zasílá svoje vzorníky na požádání každému ochotně franko, proti frankovanému pracení Zásilky přes 20 korun vyplá

Ján Novomestský,

mechanik v Holiči

odporúča et. obecenstvu svoj hojne zásobný sklad síceh strojov, biciklov aj hospodárskych strojov; zároveň upozorňuje, že prijíma všetky reparatúry do jeho oboru — siahajúce.

Cenníky zdarma TELEFON Pouze telefonem číslo 816

Největší česká továrna výroba HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ NA MORAVĚ.

JOSEF LIDL V BRNĚ

zelný trh číslo 11
Prisezný znalec c k zem soudu v Brně
VLASTNÍ VÝROBA TAHACÍCH HARMONIK všech druhů
Jednořadové, 2rad 3rad a chromatické harmoniky z nejlepšího materiálu a nejsolidnější práce.
Ceny velmi mírné. Sta připadů uznání a díků

15—50